

KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉ a kvantová fyzika

CYNTHIA BOURGEAULT

Naproti tomu takřka celé učení Moudrosti uznává, že mezi „nekonečnou jednotou“ Boha (jak mystik sedmnáctého století Jakob Böhme obrazně nazval čistou neprojevenou říši) a naším fyzickým vesmírem existují další říše. Ty mají své vlastní způsoby bytí a specifické role v božském hologramu. Slovo *říše* (obvykle překládané jako „království“) použil sám Ježíš, a to k popisu jedné z těchto oblastí, která je nejtěsněji spjata s tou naší. Neustále nám připomíná, že to, jak dobře se s touto říší spojíme, bude mít vliv na to, jak dobře dokážeme hrát svou roli zde na zemi.

Pokud se vám myšlenka mezilehlých říší zdá poněkud abstraktní, hlavní princip je známý a snadno pozorovatelný – alespoň v počátečních fázích. Abych to dokázala lépe objasnit, obrátím se ke sloům Valentina Tomberga, jednoho z nejvýznamnějších učitelů Moudrosti naší doby:

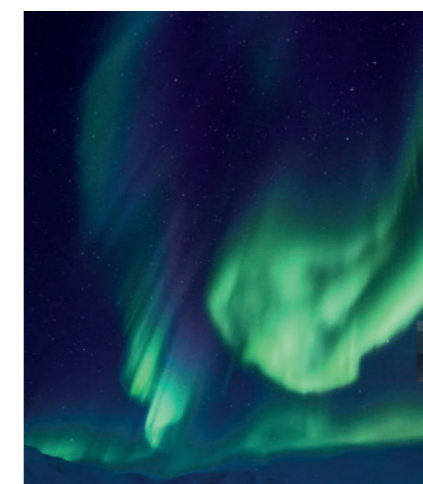
„Moderní věda už pochopila, že hmota je pouze kondenzovaná energie... Dříve nebo později také zjistí, že to, co nazývá ‚energií‘, je pouze kondenzovaná psychická síla – což nakonec povede k zjištění, že veškerá psychická síla je čistě a jednoduše ‚kondenzací vědomí, tj. ducha.‘“

To znamená, že celým stvořením prochází energetické kontinuum, které začíná v bezvibračním povědomí čistého vědomí a končí v pevném

Než začneme pohybovat kosmologickými figurkami novým způsobem, je třeba rozšířit jejich hrací pole. Tradiční západní křesťané jsou zvyklí na „dvouúrovňový“ vesmír. Ten se skládá z fyzického, stvořeného světa (který samozřejmě zahrnuje i další planety a galaxie) a naproti tomu je nebe, božská říše, která je Božím „domovem“ a místem, kam se můžeme dostat po smrti. Tyto dvě říše se od sebe velmi liší. Pokud by se vás na rozdíl mezi nimi někdo zeptal, odpověděli byste podle vlastní náboženské výchovy. Mohli byste například říct, že jde o hmotnou a nehmotnou říši nebo že jedna je konečná a druhá nekonečná anebo taky že jedna je smrtelná a druhá nesmrtelná. Vždy je to buď, anebo, jako by šlo o jednoduchý vypínač – důvodem je opět neúprosný binární sklon západní teologie.

světe kamenů a stolů. Na rozdíl od tradičnějšího teologického modelu, který vnímá Boha a stvoření jako pevně oddělené, model Moudrosti zdůrazňuje, že pohyb je v tomto energetickém kontinuu plynulý a že božské vědomí je přítomno na každé úrovni bez ohledu na vnější formu.

Pro obnovení starověké Moudrosti v našem současném světě byly opět zásadní objevy kvantové fyziky. Současná episkopální teoložka Barbara Brownová Taylorová popisuje energetické kontinuum jako „světelnou síť“ a hovoří o tom, jak seznámení s kvantovou fyzikou radikálně změnilo její představu o Bohu: „*Kde je v tomto obraze Bůh? Bůh je všude. Bůh je tam nahoře, tady dole, uvnitř mé kůže i mimo ni. Bůh je síť, energie, prostor, světlo – není v nich zachycen, žádný z těchto pojmů totiž není skutečnější než to, co je spojuje – ale zjevuje se v té jediné, obrovské síti vztahů, která oživuje vše, co je.*“

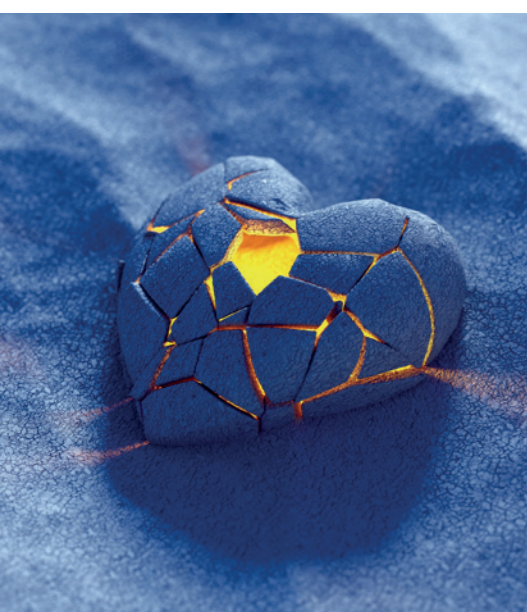
V horní a dolní části tohoto energetického kontinua najdeme přinejmenším známé referenční body, známý dvouúrovňový vesmír. Pojmy jako *vědomí, duch* (tato slova používá Tomberg k popisu nejvyšší a zároveň nejméně říše) a *Bůh* (Taylorové osobnější a známější označení téže entity) v naší kultuře běžně používáme, i když se možná všichni neshodneme na tom, co znamenají. Dalšími známými pojmy jsou hmota a fyzická energie, mezi nimiž je kontinuum, které lze snadno pozorovat a kvantifikovat. To je naše vlastní říše, fyzický vesmír. V tradici Moudrosti se nazývá „vnímatelnou říší“, protože má fyzickou formu, je pevná a vnímatelná našimi pěti smysly.

Co je to vlastně ta „psychická síla“? V podstatě se jedná o jemnější energie, které věda v tuto chvíli sice neměří, ale o kterých víme, že mají skutečný vliv na náš fyzický svět. Patří sem energie pozornosti, vůle, modlitby a lásky.

Ačkoli v současné době neexistuje žádná matematická rovnice, která by dokázala sílu pozornosti vyjádřit, ze života víme, že když se při práci soustředíme, vykonáváme ji lépe, než když ji děláme nedbale. A přestože neexistuje žádný vzorec, který by ukazoval, že láska napomáhá růstu, stačí se podívat na rozdíl mezi dítětem, které je milováno, a dítětem, které je zanedbáváno. Uvidíme, že aktem lásky se předává důležitá

složka. Sice to nedokážeme vysvětlit žádnou matematickou větou nebo formalismem, ale je zřejmé, že dochází k energetickému přenosu.

Právě zde se věda (dokonce i kvantová fyzika) i duchovní moudrost dostávají na klasické rozcestí. Pro čistě racionální inteligenci (tj. pro intelektuální centrum, které pracuje samo) je tato říše psychických sil neviditelná. Neexistuje pro ni. V nejlepším případě pro ni představuje pouhou spekulaci. V rámci poznání cestou Moudrosti však tuto škálu jemných energií dokáže přímo vnímat **probuzené srdce**. A právě v něm se skutečně odhaluje rozlehlé vnitřní království, které je třeba objevit a naplnit.

Tuto říši nesčetněkrát popsali mystici, teologové a vizionáři všech velkých duchovních tradic. Řečtí otcové ji nazývali „rozumným světem“, světem čisté ideje předcházející formě. Pro starověké Hebrejce byla božím milosrdenstvím neboli chesed: divokým, smluvním polem, které drží pohromadě lidské a božské energie. V súfijské a teosofické tradici se nazývá „imaginálním světem“, v keltské tradici zase „faerie“ – v obou případech jde o vnitřní a jemnější inteligenci, která osvětluje vnější formu. Křesťanům je nejznámější označení, které jí dal Ježíš: „Království nebeské“ – i když obvyklý křesťanský výklad tohoto výrazu jako místa nekonečné blaženosti, kam se lze dostat po smrti za dobré chování, je tragickým zkrácením toho, co

Ježíš ve skutečnosti učil. Já osobně dávám přednost opisnému označení „imaginální svět“.

Jde o mezilehlé „království“, které si lze nejlépe představit jako říši *kvalit*, tedy říši nejvnitřnější živosti věcí. Abych mohla vysvětlit, co to znamená, nejdříve vám povyprávím pozoruhodný příběh, ke kterému se ráda vrátím. Napsala ho Isak Dinesenová a odehrává se v Africe, kde autorka strávila několik let. Jednoho dne uviděla v křoví krásného hada, jehož kůže se leskla jemnými pestrými barvami. Tak dlouho o ní básnila, až jeden z jejích sluhů hada zabil, stáhl ho z kůže a udělal z ní pro ni pásek. K jejímu velkému zděšení ztratila kdysi třpytivá kůže svůj lesk. Byla už jen matná a šedivá. Její krása totiž po celou dobu nespočívala ve fyzické kůži, ale v kvalitě její živosti.

Každý z nás a každý náš čin má v sobě kvalitu živosti, jedinečnou vůni či energičnost. Jestliže vnější podobu toho, kým v tomto životě jsme, vyjadřuje naše fyzické tělo, vnitřní podobu – naši skutečnou krásu a jedinečnost – představuje kvalita naší živosti. Zde se nachází tajemství našeho bytí. Kvalita je nejniternější, energetickou podstatou našeho vlastního života, která prosvítá vnější slupkou naší bytosti, stejně jako když jemné, třpytivé barvy živého hada září v keři.

Ježíš učil, že „*Království nebeské je ve vás*“ (Lukáš 17,21) – nepřijde až někdy později. Chceme-li dosáhnout království nebeského tady a teď (což prakticky ve všech duchovních tradicích znamená osvícení), je třeba rozvinout jakýsi rentgenový zrak, který dokáže vidět přímo skrze fyzický vzhled věcí a přímo reagovat na jejich nejniternější živost a kvalitu.

To v určité míře děláme všichni téměř pořád. Když se s někým bavíme, zároveň čteme řeč jeho těla. Chceme vycítit, jestli se zlobí, bojí nebo jestli je uzavřený a lže. Poznáme rozdíl mezi hamburgerem z fastfoodu a jídlem připraveným s láskou a péčí. Bohužel také poznáme, když se ze vztahu vytratila láska, i když oba partneři stále žijí pod jednou střechou. Většina z nás tedy tuší, v čem toto vidění

spočívá. Duchovní praktikující rozvíjejí tyto vizionářské schopnosti také, ale mnohem systematictější způsobem. Duchovně uvědomělý člověk se především naučí, že když se vnější obraz neshoduje se signály z vnitřní sféry, měl by vždy důvěřovat tomu, co přichází z těch nejhlubších míst.

BOŽÍ JMÉNA

Kvality živosti, které pozorujeme ve svém vlastním životě a v životě jako takovém, jenž se kolem nás točí, nejsou náhodné ani pomíjivé. Jsou odrazem mnohem prapůvodnějšího proudu kvalit, kterým se v západní tradici říká „Boží jména“. Jakmile se s nimi seznámíme, začneme objevovat vztah mezi různými říšemi bytí i klíč k hádance lidského účelu.

Různé směry západní i východní tradice Moudrosti se nápadně shodují v tom, že odpověď na tuto hádanku se skrývá v jedné z velkých kosmologických záhad: v paradoxu jednoty a duality. Projevený svět (který, jak jsme si řekli, zahrnuje nejen fyzický svět, ale také energetickou a psychickou říši) existuje proto, aby si božská Jedinost mohla plně uvědomit samu sebe v rozmanitosti a formě – aby se mohla ukázat jako *hologram*: nejen v „nekonečné jednotě“, ale také ve svých nejmenších a nejprchavějších zvláštnostech, jako jsou sněhové vločky a kvarky a kvalita živosti, která se třpytí v hadí kůži nebo v objetí milenců.

V tradici Moudrosti je tento vztah mezi jednotou a rozmanitostí nejčastěji znázorňován obrazem světla.

Neviditelné neboli „bílé“ světlo obsahuje celé spektrum barev.

Duhu uvnitř objektu lze však zahlédnout až v odrazu, který vznikne poté, co na předmět dopadne světlo. Barvy duhy zhruba odpovídají Božím jménům. Jsou takřikající barevnou paletou, pomocí a prostřednictvím které (řečeno Böhmeho obraznými slovy) se nekonečná Jedinost začne „přeměňovat v něco“.

iStock
Credit: Al1974ex

Každé jméno představuje určitou kvalitu božské Jedinosti, určitý způsob, jímž se božská Jedinost zviditelňuje, když získá formu. Jednou z těchto kvalit je samozřejmě **láska**. K dalším, které nás hned napadnou, patří **soucit, síla, vytrvalost, milosrdenství, pravda a spravedlnost**. Jde o jednotlivé energetické projevy neviditelné Jedinosti. Z těchto „základních barev“ vznikají další kombinace. Všechny tyto energetické říše mají svou jedinečnou úlohu při „lámání“ a zrcadlení různých aspektů Jedinosti. Dokonce i samotná hustota a konečnost naší fyzické říše odhaluje aspekty božského Bytí, které nelze odhalit žádným jiným způsobem.

Připadá vám toto tvrzení zvláštní? Zde se opět dostáváme na zásadní rozcestí mezi tradiční teologií a Moudrostí. Na rozdíl od našeho obvyklého teologického pojetí, které vidí Boha jako toho, kdo „má“ určité kvality – například lásku, pravdu a spravedlnost.

Moudrost správně chápe, že existují určité stavy či kvality bytí, které nelze poznat (ani o nich nelze tvrdit, že vpravdě existují) po stránce potenciální, ale musí se skutečně projevit. Bůh „má“ tyto vlastnosti díky tomu, že *projevuje*. „*Byl jsem skrytým pokladem a toužil jsem být poznán*“, říká Bůh podle starobylého islámského učení, „*proto jsem stvořil svět*.“

Nejdůležitější z těchto kvalit, jakkoli se to může zdát na první pohled překvapivé, je láska. Na křesťanském Západě jsme si zvykli opakovat větu

„Bůh je láska“, jako by láska byla předem daným absolutnem. A přesně to tvrdí celé školy západní filozofie. Trvají na tom, že božská láska, *agapé*, se od lásky lidské zásadně liší tím, že není založena na žádné potřebě nebo touze. Ať už je však láska motivována potřebou, nebo ne, faktem zůstává, že láska je *vztahové* slovo a předpokladem pro tento vztah je dualita neboli dvojnost, „protože“, jak říká Valentin Tomberg, „*láska je nemyslitelná bez milujícího a milovaného, beze MĚ a TEBE, bez Jednoho a Druhého*“. Aby se láska mohla projevit, musí nejprve vzniknout dualita. Právě skrze ní dává poselství lásky smysl. Takže i dualita, kterou se tak často trápíme a kterou v konkrétní oblasti Boží „mnohorozměrné“ reality vnímáme jako omezení, se stává úžasnou předností. Jak praví další súfijská zásada, jejíž pravdivost je zřejmá každému, kdo někdy zažil vznešený tanec poznání a vzájemného rozvíjení, které jsou jádrem každé lásky: „*Jsi zrcadlem, v němž Bůh vidí sám sebe*.“

Bůh tyto kvality nepřevyšuje. Nachází se přímo v nich a prostupuje jimi. Episkopální teoložka Barbara Brownová Taylorová se k tomuto bodu vyjadřuje velmi překvapivě a její postřehy skutečně „posouvají hranice“ klasické západní teologie. Při popisu jednoty, neviditelného „bílého světla“ Boha, které se naučila vnímat pod rozmanitostí povrchových forem jako světlo procházející sklem, došla k tomuto závěru: „*V tomto bodě mého uvažování mi nestačí prohlásit, že za všechnu tuto jednotu je zodpovědný Bůh. Místo toho*

chci říci, že právě Bůh je tou jednotou – tou energií, tou inteligencí, tou elegancí a vášní, díky níž se to všechno děje.“

Možná se vám zdá, že poukazuje jen na nepatrný rozdíl, ale je nesmírně důležitý. Jakmile se začínáme orientovat v postupech k dosažení Moudrosti, je nutné si uvědomit, že náš projevený vesmír není pouhým „předmětem“, který stvořil zcela jiný Bůh z pramene své lásky. *Jde o lásku samu*, která se projevuje jediným možným způsobem, jakým se projevít umí, a to v dimenzích energie a formy. Stvořená říše není artefaktem, ale nástrojem, díky kterému božský život může vnímat sám sebe. Jako když se z not stává hudba.

POZNÁNÍ

Obnovení starobylé tradice

CESTOU

k probuzení srdce

MOUDROSTI

CYNTHIA
BOURGEAULTOVÁ

Více se dočtete v knize Cynthie Bourgeault *Poznání cestou moudrosti*, vydalo nakladatelství Lukáš a syn, www.lukas-syn.cz